

**Note of the Apostolic Penitentiary on the Importance of the Internal Forum
and The Inviolability of the Sacramental Seal {The Seal of Confession}**

“Yalaa lón é nú kólò héghé é guè yè pèli haghäi laa nukan bha da yaa dié kèlaa a nu tönö”¹; duwo pélé da va woo ghaa da kpalan mélaa nukan magninen meï ; zaa mèni da nñwun mèni haa nuñwa luwai a gu wöo nukan na pu ninè kólò, gnée a tèghè kpini, haa e lè da nèghen dié. Nuñwa laa nalaa ka dieï, e da yalaa ni di lowai pona pu e lè yè nèèla pélé ninè labho nan yalaa da dièni di lowai ; kili mahéghè halaï e kpón mahéghè ti a gölö e guè a nñwèlè lèlè lolo kpón, tò bélaa kulo nuhughu, waa loni é guè yè pèli tóo diè hwa nahu diè nñwoo téyaan kela hwa bö yènè nukan khaa dié a kpalé yii da pèli di tuwö pélé mahwalidji laa.

Haa kélé holoï gneï yènè kaala zughu zughu tecnic halaï nukan nga tuwo pélé maa a hwalen dié di pulu tinen nga di yii pélé lèlègha baa e lèè da yalaa baa é yilii hu tii yènè ka tò takpa takpa.

“Tè tòghö yènè tecnicki a malaa tèghè nukan bö a wala nukan nñwoo mèni hu kpè kili lègneï e guè yè pèli duwo péllé yèlè la keï a gweï kili, kèti hwo kèli a nukan tè toghö hen kélaa yènè kalaa hen”². Mèèni khaa hukulo pélé a tama é lèè téyaan kólón na a walaa yèè kpégnan na yalaa kólón mèni, Gesu krista, yati nú kólò héghé e lè da kpón mahéghè tii é döo nahu yè kalaa pu di meï.

Haa kélé hwoloï ngeï yému a kè kèyaa a kwélan dama téyaan bho pélé a tama nukan nwön kili nga hiyé kaa pèli hen nga da yènè kweïnè pulu e lè kèlè kèlè kpôn maheghè a kè tegna ngeï tama kha ti pöo kodji. Yilli a guè wèlè lolo bo mèni hwi kpèe yè todju.

Kélé hwolo gneï yé mu mèni kélé kaa pono gna, mèni yii gha ma a loo mèni nukan gna diè nñwun bö kwèli é lè kèlè dié di belaa tagha la kalaa dié di laa ma libi a pélé taa yii pèlii hwa kè maa (cf.can. 220 CIC). Yilii ma mèni ti bha zèbhe Pauli mahéghè e dèghè Galati gha dié e kèli kè dié : “ nan noni, ka toliyaa hwolón na bho yènè bha kélaa volón na bhoï ti ma hwo nèli e mahwalen a lii gnöngö guéi hen[...] kélaa yaa kati ka ka ma kaa ka kini ngnin kaa ka kini huyo hu hwala, ka guè a nèlè kahwo paa ka kini nñwun naa pilii (Ga 5,13-15).

Kélé ngeï a gu wö yéle mèni gnöghö tama ka tèghei kpón mahéghè catolica hu yè héghé laa gneï tòghö nuñwa ba a wala kè ti zu lóni tagha tuwoo pélé zènè ma kè leï zélaa kulo nuñwa tagha di wö mèni nyon pélé kèè mèni da léapèlè. Kélé nu tama di hwa kpón mahéghé kaa nèlèpéle kólò, kélaa e ma kèti mahwonèli nuñwa di léa mèni tönö bha ya ba yè kpón mahéghè aa mèni lèlè tama kè bölo bölo hu e lè a nñwo ton gha maa lèghè gbahalanama nwö tòn gha kwèlè e guè yè pèli hiyeï a dene döo bheï galaa.

Penitenzerie apostolique a guilignè hiyé péle ta kpèli gha hu e guè mèni yi gha gna ka la wala kpôn maheghè yeï yè peli nwun bö kuloï : ya ba yè nèghè kha mahwalè sacrama, yii manè zu hwo kulo pono gnè sacrama ti ma mèni hu e lè mèni yii kha nuñwa da zukulo di kpoghö mamèni tönö kónzu laa yè pèli lè a bèlè meï ma holobo nu takha kala di kèè kolo hwa malaa tèghè di pö di yèè mènii kha da men diyè zukulo. E lèè nuñwa man di kè kolo bha mèni ka hukulo kolo manèè didi nen ngèlèlakè.

1 Nèghen mahwalè sacrama makpini béle

Papa mahéghè Francois volo hwélèi yému e kèlii sacramai ti ma mèni wala wala péle ta kili too kpón mahéghè gna : yè kè dié : “ Nuñwa lowai pon na pu mèni kaa a mèni lèlè yii kpon maghéghè nwö mèni hu kpè kili aa nwun ma kónwö a nwö mèni lèlè kèè hwanga e lèè da nwö tòn nga nèghen mahalè sacrama yèlè kè péle loo péle halaï. Péle ma ti sacrama ti gna kalaa walaa la kélé holo gneï mu, manè e guè belè e lè ma da nunwa da di malèghè ma di na holona e lè a moaa di ni huu, sacramenti lè confessionale gbinigba nui a gueï la bho yèè

¹ Concile Œcuménique Vatican II, constitution pastorale sur l’Eglise dans le monde de ce temps-Gaudium et Spes (7décembre 1965), n°22.

² Benoit XVI, Lettre encyclique Spe Salvi (30 novembre 2007), n°22.

wö nèghè gha hu kulo e lè da ma pèri a kè nwoo men zii di lowaii. Sacramai tii loo mèni yènè mun löo péé hva pèli kei dié di zukulo maa”³.

Neghen mahwalè sacrama makpini mèni e kuloo e kulo yallaa nwoo tôn nga bhe zu e lè yèè zamu hwilen naa sacrama ti hu. Tôn lopéé hva pèli sacramai ti tègei woo kuloi hwo doo pono gnèè e lèè zalaï kpôn maheghè nwumaa bho mèni laa a kè tônzii. Yallaa lôn e nu kolo héghé yènè nukan nwumaa bho mènii bha e lè e laa a nii yè kpon mahéghè da ma pèri gha tolu sacramai ti tègehè mèni bha a neghen ma hwalè mèni.

Yilli bhai ti kpôn maheghè aa guè nunwa kalan zii yèè kè dié neghen maa hwalèè sacrama hu ma pèri a too crista toi yèè neghen mahwalè van zuu maholobho crista yaa töno bhe a nèghè mahwalè⁴.

Nengen zéghé mu lopée ali gongfesse boï a zukolôn yè kèè crista e paa gu ñwun ma bho mènii ba e lè ma a kè kelaa yii nèè yèè kè kpôn mahéghè da ma pèri ghaa halaï gu namu krista yaa kpini kati a paa nakien zii yèè nwö neghen nga mahwalè sacramai ti hu. Yilli bhai tii ma pèrii aa nenghen nga ti mèn ma hwe nèli hwo zukulo e ma kèè ngama bhe gaa buii⁵.

Sacramai ti ma kpini mèni kaa kpôn mahéghè nwoo tôn zèbeï hu cann.983-984 e lè 1388 CIC e ma kè nwönö can. 1456 del CCEO, e lè n.1467 kpôn maheghè nwö catekina hebhè hu. zèbhè ghaa ti di hu ma pèrii löpé a mèni ta mèn sacramai ti tègei lowaii aa zu kuloo da tôn nwala nwala pili ma.

Maalaa hwo ma pèri ta lopée yeï hwo nulöö pé taa confessebho nwo hukulo a vaa woo a wala kètii a tuwoo pélé takpèli gha (can.983 §1) e lè mèni gha ma pèri a mèn e ma kèè hwo tóli pono gnè malaa hwe gneï ho kolo ta kpèli kè la a kè a pèli pôn bèlei nui mèni kha ti hukulo ma (can.984, § 1CIC). Nèghen mahwalè sacrama zu hen nga bhaa “ neghen nga a moo gongfessebhoï lowaii yèè nenghen gbiyaa gpiyaa gha e ma kèè a yii nga a bèlè pèlè yii nga kólon gaa maa da yii nga loo pélei. E lè é ma kèè ma pèri hwo nenghen maa hwalèè luwoo toli ma nu baa, yii kpö kéa a manu woo mèn maalaa hwe yeï hwo zu kulo⁶.

Ma pèri hva neghen nga mèn yè nukan kélaa yè yallaa, a neghen nga mèn yallaa lahu⁷. Mèni gha aa mèn ma hwo nèlii ho né kili pö yè kili gnèè hyé ma. “E ma kè nu takpèli gha di kili pu nèghen nga ti hu ma holobo di kèli nu ta laa woo tègehè gongfessebhoï lowaii ma né e lèè di kweï a kpale yii dihwa pèli zu kuloi laa” (can.983, §2 CIC).

Maholobho Malaa hwe ma pèri yeï ho mèni lö péé ta hukulo nenghe nga e mèn sacrama lowaii, mahonèli di ho yalii neghen nga ti meï kweli hamaï pulu bha, “a kè yilii ma nè e kè a héghé nui paa ma nenghen ma nèma hwe gböghö baa⁸. Nu maa nenghen nga ma nèmaa hwe mahonèli ya kpèli ho ma pèri yali pulu neghen nga ti meï ta kulo pono nga.

Nenghen mahwalè sacrama da nenghen di hva pèli kè yè mènii tönö. Nenghen da mèni gnôn ti yènè tö di hali kati. Nenghen ma hwalè sacrama a hwanga tèguè yala nwoo wèlikèma lahu nukan yè pèli zon mahwali zii nwo yènè hu. Neghen nga yii ha da kèè a kiti pèlè laa tuwoo pelé gnôn ma pèri hva pèli kè ma ya wala e kpöghö la bho Kiti téghé pèlè laa va pèli e wö nenghen mahwalè maholobo “nemo tenetur se detegere”. Kélaa nu a confessebho manè e vanga héghé e zôn ma péné e guè sacrama nwö lugho e golö bha hôn. Nu a pa nèma hwe

³ François, Discours aux participants du XXXe cours sur le for interne organisé par la Pénitencerie Apostolique (29 mars 2019).

⁴ Benoît XVI, Dialogue avec les pretres (10 juin 2010).

⁵ Cf Congregation pour la doctrine de la foi, Déclaration Dominus Iesus sur l’unicité et l’universalité salvifique de Jésus-Christ et de L’Eglise (6 août 2000).

⁶ V. De Paolis-D. Cito, Le sanzioni nella Chiesa. Commento al Codice di Diritto Canonico. Libro VI, Città del Vaticano, Urbaniana University Press, 2000, p. 345.

⁷ Thomas d’Aquin, Summa Theologiae, Suppl.11, 1, ad 2.

⁸ Jean Paul II, Discours aux membres de la pénitencerie apostolique (12 mars 1994), n°31.

e lè yamu bhe nu ta kpèli a mènì gnon guè laa e bho a gbahalanama yé kòn ma mènì, ma né ma pèri e dene dö pélé a pèli gbahalana kili pü la zü e guè di yè pèli nwö mönö da nwö teeyan kölön zii kiti pèlè laa.

Politiki tuwo pele lo pé hwa pèli kpôn maheghè holohima bhoi nenghen ma hwalè sacrama pélé hu kulo mènì pono nya bha. Yilii a kè tii a kèyè gbahalanama bhe a kei kpôn maheghè hyé pélé leï ma. Manè nu kélé holona e kè a moa yè pèli nwo kili tö mala yii bhoi. Yilii bai ti nu a paa gongfessebhoi di hwa pèli guloï di hwo do pono gna.

2. Mènì yii a mèn loo péleï kélaa hwo a sacrama e lè kumu zu liyewoo a nu tenen dö mènì yalaa kpalé meï

Nukan ziyé pélé yii a pèli kuloï tòn pélé meï dagha kaalaa nu yè pèli zukulo yii hwa kè a sacrama. Nengen mahwalè sacrama hwélii kela pélé ta kpèli gha kati kpôn maheghè yeï yii a pèli tòn zégué laa nunwa meï yè belé censure kaa la tii. Kpalé kaa ti nunwa dié pèli di nii holonaboï.

Péle ta kpèli ka nwöno laa yii nunwa ta di kali hwa bho la di ho yènè tèghè pelé hu e guè di di kila pono di gho kilitö malaa yii bho pélé hu. Lono kati a pèli kè nuta da ma pèri di lowai a wala kèti da kalan non da kpèli di lowai.

Ma pèri a goloï ti kè yè krista nwö timu yè ordre sacrama halai e lè manè e lè kpôn mahéghè nwo yéé lö guée hu yè nwo mati kè a yi da kè tria munera : wèlè lèlè lolobo mènì, nunwa mahégué ùèni a sacrama gha ti gné pèlè ma e lè da nwo mati gha a kpo tene dö. Battimii loni kélé nu kélé da dozi a pèli mènì gha ti kè kili mahégué halai.

Nu a ni la bo e guè ma pèri e dene dö a wala kè ti kalan nôn da kpèli e guè yè pèli hiyé a yala libaa. Yilii ma kolon ti hu nèle bhe yii nulöpé a mèn e kè a ma pèri a wala kè ti kala lon da kpèli ho kè la bho pélé yèè kè la nui pa kalihwa bhoi na kalaa péle maholo bho nu mamènì kélé hu tagha pono ngè nunwa yeï kaa a tòn gala (cf.can. 220 CIC). Ku kili ka zu guo ma nenghen mahwalè sacrama tèghè lowai ma pèri a nu ppa nèmaa hwe gueï mènì kolôn e lè yaa tanôn bhe yilli malaa kaa gneï. Yii hwilen na nu kalihwa bho mènì ba di dene dö ma pèri a wala kè ti kalan nôn da kpèli a pèli namu kweï mènì kolon zii. Ma pèri a yilii maala holobho odere sacrama halai e lè nu a kè a kpôn mahéghè hu lôn a yilii mala holobho nwo krista lon gueï kwélè la hu.

Tòn ga ma yii hwa malaa tèghè ma pèri ti nu a confessebhoma a walakèti nui ti ya e kweï la bho ma da kèlii nuta ma mènì hu kpè e guè di zéé a ma pèri a wala kèti di ma gbè ma pèri la kweli ta di yèè pèli hwa(cf. 240, § 2 CIC; can.339, § 2 CCEO). zèbeï da kèma instrution sanctorum Mater di bèè a 2007 a mènì tonoi ti bo nunwa ti di ka bö di di yéé lè dié kpôn maheghè hu yè nu mahéghè mani hu kpei lowai. Nunwa kpö di mènì kólón confesseboï sacrama lowai a wala kè ti maholobo di di kwei la bo namu bha mahwenèli di hwo hwa⁹.

Nu ti nuñwa dd di kwei labo ma ma né gueï e kè ma nwö mati kei yala gneï baa yènè nukan holonabo mènì baa da kpôn e lè yènè nwun ma bo mènì baa.

3. Lalé hu hôn da gnen naa mènì hu kulo péle hu

Mènì takha kalaa dié pèli zukuloï yii hwa kè a sacrama a wala kè ti nu kali hwa bo mènì dié mènì dene dö woo yènè hiyé péle e lè da yala di lowai nè laa tè péle toghö. Nutama kala di kè kolo bhe a malaa tèghè di pö e kè kpôn mah”ghè hu e kè gbahalanama hu.

⁹ Congrégation pour la cause des saints, Sanctorum Mater. Instruction pour le déroulement des enquêtes diocésaines ou éparchiales regardant les causes des saints (17 mai 2007), art.101,§2.

Mèni gha nunwa ti da mèn di kè kolo hu ma ho nèli di ho zukoulo, kélaa “ Kpôn mahéghè catolika nwö catéchisme n°2491 a kèma a kè da di kwei kpini a peli mènì kalai nui guei la bo dié ma a wala kèti nu takpèli, da pèli hwaa”.

Nuñwa da kolo kè papa mahéghè kwèlè di manè di kwei e kè dié yilii be da kè ma secret pontifical. Da mènii gha lè di kwei yalaa gneï baa “coram Deo” kpôn mahéghè hwan nèlè kè mènì zu ma mènì baa. Mènì yii ho hwilen ni sacrama baa papa mahéghè a zu kpè yaa ti ma né e krista nwö kpôn gnakoón yélö guéé da kili tōmaa la hu¹⁰.

Yii hwilen na nunwa woo gnalè mènì baa mènì ta kpèli gha hu kpôn mahéghè kaa vèli nu kélé baa yèè è guè è nwéli tō gu namu nwoo gneï baa : “ yii kaa ka bö nuxwa di guè kaa ka bö yoghoï kè dié” (Lc 6, 13). Yii bai ti mènì ma hwe nèli ho zukolon nèlè be ho guèli, yè pèli e bella di nwo yènè mawiyeï lè ma wèlikèmala hu¹¹.

Téyaan bo pélé yii manè nu kélé e pèli guèi yaa baa kii hu tōo wèli kè ma pélé meï yè bélé ku namu krista e mo la guo : “ e bélaa mun a mènì nyoghö kè a yaa li ga ka hwélè kèna. A e woo mèn yaa e kayoghö holobo. A wala e woo mèn , nu tönö awalakèti nu hwélè é guè kaa pèli mènì gha boï nu hwélè haba gneï baa. A walaa yilii gha woo mèn kpôn mahéghè kilii pu zu a walaa kpôn mahéghè woo mèn zón yèè nui hwé yalaa kólón” (Mt 18, 15-17).

Haakélé holo ngen mu mènì hukulo pélé a tamaa e lè kèlè kèlè hu kpè hwo ma nèlè bhe nunwa di pèli di hwaa bo pélé yèlè la keï maholobo nu woo a pèlè mènì pèli kéla a péli mènì kalai. Manè kpôn mahéghè e tō a nwanai e guè nenghen mahwalè sacrama makpini gueï é lè maa é lè kpon mahéghè yèè boluhwa kpè woo la hélii nukan nga holonabo mènì baa.

Ka gu kili mahéghè hwèli kpôn mahéghè mamèni baa é guè wèli kè ma da téyaan di kèè yènè kōlō kélé. Téyaan manè è kèè a wèlè lèlè lolobo nunwa hwanga e lè neghen mahwalè sacrama hwanga e guè nunwa diè pèli di belaa lón zii lè dié.

Pierre yaa ti gu namu e nge pèlè gwèli kalihwa bo ma, gu lé Maria ti kè mènì kélé hón nii hu (Lc 2, 51b) da nèè guo yii yaï nukan da yalaa di lowai, mènì manè é lèè a loo mènì yilii bai ti kpôn mahéghè manè e né guili pö e lèè e makonghö.

Papa Mahéghè Francois è gnée pö tó zèbeï gnèi hu bèlèpowawúo volo 21 gwélan 2019 yèè hwaa ti maa diè pèli nahéli nunwaa dié.

Pénitencerie apostolique e nahéli nunwa dié bèlèpowawúo volo 29 gwélan 2019 apôtre Pierre da Pauli mahéghè di wöo héli yéle.

Mauro cardinal Piacenza

Pénitencier majeur

Monseigneur Krzysztof Nykiel

Régent

¹⁰ Cf. Concile Œcuménique Vatican II, Constitution dogmatique sur L’Eglise Lumen gentium (21 novembre 1964), n°18

¹¹ Cf. Catéchisme de l’Eglise catholique, n°2489.